

Hamza VƏLİMƏMMƏDOV,
əməkdar jurnalist,

Qəfil zənglərdən həmişə qorxmuşam. İstər gecə yarı olsun, istər səhər tezdən. Bəzən bəd xəbər verir, qəm-qüssə gətirir. Hər dəqiqə sanki bir ilə dönür. İyunun 20-də belə vaxtsız, vədəsiz bir zəng gəldi. Dəstəyi qaldıraraq intizarla qulaq asdım. Danışanı səsinə tanıdım. Həyəcanı gizlətməyə çalışdı, amma bacarmadı. Üç kəlmə deyə bildi:

- Dayım dünyasını dəyişdi.
- Hansı dayın? - soruşdum.
- Doktor Xanoğlu.

Bu xəbərdən özümü ələ almağa çalışdım. Ehməlcə divanda oturdum. Qəhər boğazıma tıxandı. Deməli, payızdan başlanan yarpaq tökümü yayda da ara vermir. Neçə-neçə dost itirmişik. Birini diabet aparıb, biri infarktdan köçdü, birini xərcəng əlimizdən aldı, biri də axşam yatıb durmadı.

Həkimlə iki həftə olardı görüşmüşdük. Çay süfrəsində xeyli söhbət eləmişdik. Əvvəlki tək üzündən təbəssüm yağdı. Ürəyi ağrısa da, hiss etmədi. Deyib-gülməyindən, zarafatından heç qalmırdı. Yeri gələndə bizə məsləhət verib deyirdi ki, təzyiqlə zarafat eləmək olmaz. İlan kimidir, qəfil çala bilər. Gərək dava-dərman əlinin altında ola. Ancaq özü bu ilandan qoruna bilmədi. Sübh çağında bir anın içində aramızdan getdi. Dünyaya başqaları kimi gəlmişdi, amma başqaları kimi yaşamadı...

Xanoğlu Lerikdə hamının "Emin dadaş" deyə müraciət elədiyi milis işçisinin ailəsində boya-başa çatmışdı. Ağlı kəsəni atasını paqonlu mündirdə görmüşdü. Evin ikinci oğlu idi. Diribaşlığı ilə məhəllə uşaqlarından seçilmişdi. Məktəbdə yaxşı oxumuşdu, həm də idmançı kimi tanınmışdı.

Bizim tanışlığımız 1954-cü ildən başlamışdı. O, orta məktəbi bitirmişdi, mən isə səkkizcildə oxumağa gəlmişdim. Direktorumuz Sənan müəllim həmin il ali məktəblərə daxil olan məzunlar barədə iftixarla danışdı. Xanoğlu Tibb İnstitutuna, Hidayət Pedaqoji İnstitutuna, Xasay universitetə, Mirzəbəla Xalq Təsərrüfatı İnstitutuna, Əbülfəz Kənd Təsərrüfatı İnstitutuna girmişdilər.

Aradan bir neçə ay keçdi. Tələbələr qış imtahanlarından qayıtmışdılar. Komsomol təşkilatının təşəbbüsü ilə məktəbdə görüş keçirildi. Tələbələr ilk uğurlarından danışdılar. Xanoğlu Şixəliyev də söz aldı. Müəllimlərə görüşə görə min-

netdarlığını bildirdi. Həm də yeniyetməlik çağında nadincliyinə görə onlardan üzr istədi. Onun bu etirafı razılıqla qarşılandı. Tədbir başa çatdı. Mənə Bakıda aldığı yazıçı Salam Qədizadənin "Qış gecəsi" kitabını bağışladı. Şəxsi kitabxanamda dost hədiyyəsi kimi saxlayıram.

Xatirə. Pedməktəbi bitirdikdən sonra ikinci ildi ki, müəllim işləyirdim. Pedaqoji instituta qiyabi daxil olmuşdum. Qış imtahan sessiyasından qayıdanda anamı xəstəxanada gördüm. Həkimlərin nəzarəti altında müalicə olunurdu. Ona gündə baş çəkmək üçün 7-8 kilometr yolu gedib qayıdardım. Bir gün Xanoğluyla rastlaşdım. İnstitutu bitirməyinə yarım il qalmışdı. Mənə qoşulub anama baş çəkməyə getdik. Ürək-dirək verib: "Böyük xala, (anamı belə çağırırdı) toyuma kimi sağıl. Səni bir gəlin həkimə tapşıracağam, azar-bezar yanına gələ bilməsin".

Bu eyhamdan xəbərim vardı. Qardaşı Aydın Xanoğlanın bir tələbə qızla evlənmək istədiyini demişdi. Görüşüb ayrılarda sabah Kələxana, onun ata-baba yurduna getməyi vədələşdik. Kənddə müharibədə qəhrəmancasına həlak olmuş əmisi Feyruzun həyat yoldaşı Rumi xala üç övladı ilə yaşayırdı. Feyruz Şixəliyev qələbəyə bir gün qalmış Berlinin Brandenburq darvazaları uğrunda gedən döyüşdə düşmənlə gülləsinə tuş gəlmişdi.

Rumi xala gelişimizdən məmnun oldu. Nahar süfrəsi açdı. Qışın oğlan çağında motal pendiri ilə təndirdən təzəcə çıxmış çörək yedik, quyuda saxlanan kəpəz almadan dadıq, kəklitotundan dəmlənmiş çaydan içdik. Xanoğlu əmisi uşaqlarına gətirdiyi paltarları verdi, ailənin ehtiyacları ilə maraqlandı.

Qayıdanda şofer Kərim zarafata salıb soruşdu:

- Doxtur, Allah qoysa xeyir iş haçandı?

- Elçilər Ağdamdan qayıdıb. Nişandan sonra vaxtı özləri müəyyənleşdirər.

1960-cı ilin bir yay günü Lerik qəsəbəsinin "Kanalik" deyilən məhəlləsində çadır quruldu. İnstitutu yenidən bitirmiş iki gənc həkim - Kamile Hüseyn qızı ilə Xanoğlu Emin oğlu izdivac bağladılar. Onlar həm ömür-gün yoldaşı, həm də sənət dostu oldular, həyat yollarında qoşa addımladılar.

Mərkəzi xəstəxananın baş həkimi Balağa Bağirovun

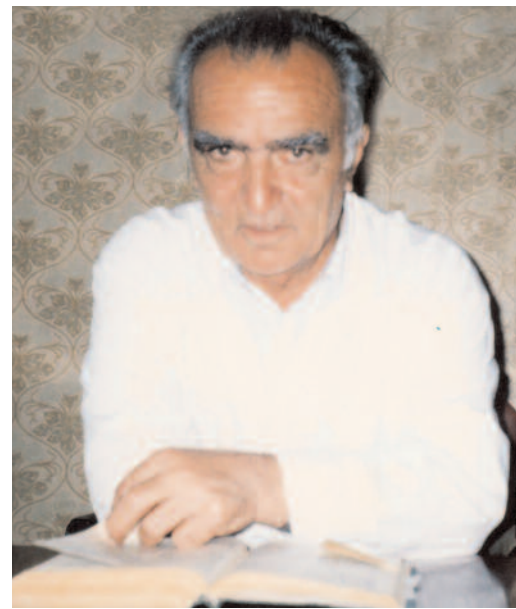
gənc həkimlərlə söhbəti qısa oldu. Həkim yolunu gözləyən xəstəxanaları bir-bir sadaladı: - Şingədulan, Veri, Çayrud, Vüzəmin, Nuravud.

Araya ani sükut çökdü. Xanim həkimin nəzərləri Xanoğlanına dikilmişdi, qərarı o verməliydi.

- Atamla məsləhətləşmək faydalı olar. Çünki kəndləri qarış-qarış gəzib, adamlarını da yaxşı tanıyır.

Baş həkim bu fikrə şerik çıxdı:

- Emin dadaş bizim ağsaq-qaldır. Zəngin həyat təcrübəsi var. Onun məsləhətini eşitmək

bizim borcumuzdur.

Ailə məsləhətləşməsində Çayrud kəndi seçildi. Lerikin ən iri yaşayış məntəqəsi Çayruddakı xəstəxana on beş irilixirdalı kəndə xidmət edirdi. Əhali uzun illər ixtisaslı tibb xidmətlərindən kənarda qalmışdı.

Rayon mərkəzi xəstəxanasının baş həkimi 1960-cı il avqustun 1-də Xanoğlu Şixəliyevin Çayrud kənd xəstəxanasına müdir, Kamile xanımın terapevt təyin edilməsi barədə əmri imzaladı. Onların ilk əmək fəaliyyəti belə başladı.

Dünən ali məktəb auditoriyasından gəlib böyük bir ərəziyə xidmət göstərən xəstəxanada rəhbər vəzifəsini tutmaq heç də asan deyildi. İnsanlarla ünsiyyət yaratmaq, kənbəkənd gəzib hansı xəstəlikdən əzab çəkdiqlərini öyrənmək həftələr, aylar apardı. Qadınların xəstəxanaya ayağı açıldı, dərdrəni Kamile xanıma deməkdən çəkinmədilər. Onlar özlərinə həm yaxın rəfiqə, həm də məsləhətçi tapmışdılar.

Doktor Xanoğlanın xəstəxanasının ehtiyacları barədə yerli təşkilatlara müraciəti həllini tapdı. Bina təmir olundu, ətrafında bağ salındı, həyətə maşın yolu çəkildi. Avadanlıq

alındı. Onun bu müəssisəyə rəhbərlik etdiyi dövrdə uşaqlar arasında ölüm iki dəfə azaldı. Profilaktik tədbirlər sayəsində yoluxucu xəstəliklərin qarşısı alındı. İllər keçdikcə idarəetmə təcrübəsi qazandı, bacarıqlı təşkilatçı kimi tanındı.

Təcili çağırışlara Xanoğlu həkim bəzən at belində, bəzən də piyada getməli olurdu. Yüngül əli, şirin dili xəstədə inam yaradırdı. Çayrudda işlədiyi müddətdə ünvanına gələn minnətdarlıq məktublarında onun sevib-seçildiyi peşəyə, Hippokrat andına sədaqətindən danışılır.

Xanoğlanın bir həkim, bir müəssisə müdiri kimi fəaliyyəti baş həkimi razı salmışdı. 1964-cü ilin mart ayında söhbətə çağırıldı.

- Sizi Mərkəzi xəstəxananın terapevt şöbəsinə müdir gətirməyi nəzərdə tutmuşuq. Rayon rəhbərliyi fikrimizi bəyənib.

- Axı, Çayrud xəstəxanası həkimsiz qalır.

- Bu məsələni də yoluna qoymuşuq. Mirzəcan Səfərov doğma kəndində işləməyə razılıq verib.

Xanoğlu həkim şöbənin tibb işçiləri ilə kəndlərdə səyar qəbullar təşkil elədi, müalicəyə ehtiyacı olan xəstələr növbə ilə rayon xəstəxanasına göndərildi. Şöbə müdirinin təşəbbüsü ilə əhali arasında səhiyyə maarifi genişləndi. Həkimlərin yerli mətbuatda və radioda çıxışları təşkil olundu. Bütün bunlar həkimin el-obada hörmətini artırdı.

Gənc həkimlərin ailəsində doğulan Ülviyyənin ayağı sayılı oldu. Halal zəhmətlə tikilən evə köçdülər. Qonum-qonuşu, qohum-qardaş gözyadınlığına gəldilər.

Xanoğlu həkim bir müddət ambulatoriyada terapevt şöbəsinin müdiri oldu. Bu vəzifədə də bacarıqlı təşkilatçı kimi tanındı. Səhiyyədə qüsursuz fəaliyyətinə görə Nazirlik tərəfindən "Ali dərəcəli terapevt" adına layiq görüldü. Ən böyük mükafatı isə el-obanın ona məhəbbəti, inam və etibarı idi. Qəbuluna gələn hər kəsi gülrüz qarşılayıb mehriban yola salır, xəstə-həkim münasibətlərində xoş ovqat yaradırdı. Əli xalası tək təmizdi. Kimdənse təmənnə gözləmək onun təbiətinə yad idi. Yersiz tərif sevməzdi, başqasına da rəva bilməzdi. Yaltaq, ikiüzlü adamları görməyə gözü yox

idi. Sözü mərərd-mərdənə deyirdi. Ataların məşhur bir kəlamını tez-tez çəkərdi: "Yaxşı saxla adını, bədnamçılıq el gəzər".

Onun ağırlı-acılı günləri az olmadı. Valideynlərini, zəhmətlə dolanan kasıb qardaşlarını itirdi, qayınatası yerində qaynını son mənzilə yola saldı, böyük qardaşının yeganə oğlu cavan həkimi dəfn elədi. Qohum-əqrəbanın sırası gədikcə seyrəldi. Alındakı qırıqlar artdı. Yaşadığı bu ağırları heç kimə sezdirmədi, öz qəlbinə çəkdi. Bir bayatıda deyildi-yi kimi:

**Bu dağlardan daş düşüb,
Qələm üstə qaş düşüb,
İntizarım qoy gedim,
Yadıma qardaş düşüb.**

İllər işini görüb sözü demişdi. Birinci Kamile xanım, arxasında Xanoğlu həkim təqaüdə çıxdı. Sevib seçdiqləri, uzun illər ağ xalıda olduqları peşədən ayrılmaq asan deyildi. Evdəki qarış-kömək diləməyə gələnlərin üzünə açıldı. Bu qarını döyənərdən məhəmmətlərini əsirgəmədilər.

Ailənin övladları ata-anaya başucalığı gətiriblər. Zülfiyyə xanım Lənkəran Dövlət Universitetinin baş müəllimi, Fuad Neft Şirkətinin aparıcı mü-təxəssisi, Ülviyyə xanım isə şəhərdəki uşaq bağçasının təcrübəli tərbiyəçisidir. Onlar ziyalılığı, insanlara mehri-məhəbbəti, böyüklərə hörmət və izzətli valideynlərindən öyrəniblər. Belə ailəyə qibtə etməyə dəyər.

Sevinc-kədər gecə-gündüz kimi yanaşdır. Dünyaya gələn sevinc, gedən kədər gətirir. Xanoğlu həkim də 80 il şərəflə yaşayıb əbədiyyətə qovuşdu. Ürəyində çoxlu arzusu vardı. Nəvə toyu görmədi. Xeyirxahlığı, şəfalı əlləri ilə cənnəti bu dünyada qazandı. Onu tanıyanların qəlbində işıqlı xatirəsi, söz-söhbəti qaldı. Görünür, təleyin hökmü belə imiş.

İyulun 30-da mərhumun qır-xıdır. Ailə üzvləri, qohum-əqrəba, dost-tanış məzarını ziyarətə gedəcək. Kamile xanımdan, övladlarından bir təvəqqemiz var:

- Allah xətrinə, səbir eləyin, dözümlü kədərə. Axı, hamımız bu etibarsız dünyada beş günlük qonağıq. Köçümüzü sürüb getməyimizə çox qalmayıb. Ancaq biz də tez can verən oğullardan deyilik. Hələ çox işimiz var. Nə qədər sağıq, dostumuzun xatirəsini qəlbinizdə yaşadacağıq.

23 iyul 2015-ci il.